

AZ ÁJP 47 311 AZONOSÍTÓJÚ, „KÖZJOGI-ÁLLAMTUDOMÁNYI KUTATÁSOK” CÍMŰ,
2004. JANUÁR 1-TŐL 2006. DECEMBER 31-IG TARTÓ KUTATÁS
ÖSSZEFOGLALÓ SZAKMAI ZÁRÓJELENTÉSE

A kutatás alapvető célja a **teljes kutatási időszak alatt** az volt, amit pályázatunkban eredetileg is feltüntettünk: a tudományos utánpótlás nevelése érdekében tudományos iskola teremtése a PPKE-JÁK Közjogi (alkotmányjogi, közigazgatási jogi, pénzügyi jogi) tanszékeihez kötődő fiatal kutatók (demonstrátorok, doktoranduszok, végzett hallgatók, fiatal oktatók) számára akként, hogy vezető kutatóval együttesen kiválasztott, a magyar államszervezet és közjog továbbfejlesztése szempontjából fontos és időszerű tárgykörökben folytassanak kutatómunkát, továbbá hogy az OTKA támogatás felhasználásával intézményes módon jussanak publikációs lehetőséghez.

Ez a cél azzal a szemponttal egészült ki, hogy mivel a Pázmány Péter Katolikus Egyetemnek minden kárpát-medencei, határon túli magyar népcsoportból vannak hallgatói, közülük a közjog iránt érdeklődő tehetséges hallgatókat is bevontunk a kutatásokba.

Járulékos jellegű – de nem lebecsülendő – kiegészítő cél volt, hogy a kutatók maguk is kapjanak szervezési (kutatócsoport vezetési, kiadványszerkesztési, a takarékoság érdekében a kiadók versenyeztetésére irányuló stb.) feladatokat.

Az eredeti kutatási tervtől a kutatók nem tértek el, az OTKA keretében vállalt kutatást eredményesen lefolytatták. Az eredeti pályázathoz képest annyi eltérés mutatkozott, hogy Kardos Angelika Csilla 2005-től kezdődően nem vett részt a kutatásban. Páll Balázs 2004-ben végzett kutatásokat az OTKA keretében, 2006-ban több OTKA kiadvány szerkesztője volt, és hallgatóként tanulmányt publikált az OTKA által támogatott kiadványban.

I. A 2004. január 1. - 2006. december 31. közötti kutatási időszakra vonatkozóan a kutatók az alábbiakban foglalták össze kutatási munkájukat és elért eredményeiket:

Dr. Gerencsér Balázs kutatása

a) Kutatási eredmények, hasznosíthatóság

A kutatás célja a Magyarországot környező Kárpát-medencei államokban az anyanyelvű jogérvényesítés lehetőségeinek, gyakorlatának és problémáinak feltárása – azaz az eljárásjogok vizsgálata.

A nyelvhasználati jogok érvényesülését az alábbiak szerint vizsgáltam. A hatályos jogszabályi rendelkezések áttekintése előtt azok történelmi gyökereit igyekeztem feltárni, és számba venni. A nyelvhasználati jogok kutatásának előrehaladtával ugyanis egyre inkább azt tapasztaltam, hogy egy-egy intézmény sok szálon gyökerezik a két világháború közötti vagy a második világháború utáni korszak jogi szabályozásában. Mindezek feltárása szükségszerű akkor, ha vizsgálatunk eredményeként bemutatott normatív rendelkezéseket és azok jogi környezetét meg akarjuk érteni.

A kutatás további részében a hatályos szabályozást vizsgáltam: a legkiemelkedőbb nemzetközi normákat, illetve a nyelvhasználatot közvetlenül érintő belső jogi normákat.

A kutatás során levezetésre kerültek a vizsgált országokban az egyes hatályos eljárásjogi nyelvi intézmények történelmi előzményei – amelyeknek célja az volt, hogy a vizsgálat tárgyát képező jogszabályi rendelkezéseket ne csupán nyelvtani összevetéssel tudjuk szemlélni, hanem történelmi megalapozottságú rendszerben értsük meg azok helyét az adott jogrendszerekben.

A kutatás további eredménye, hogy az eddig hiányzó Kárpát-medencei összehasonlításban felszínre hozott olyan problémákat, amelyekkel minden magyarok által lakott Kárpát-medencei régió küzd. Ezek a nehézségek nem (csak) elsősorban jogalkotási jellegűek, hanem a hatályos jogi környezet minél teljesebb alkalmazására vonatkoznak. Ilyen a dolgozatban részletesen kifejtett jogi szakképzések fejlesztése, a magyar jogi szaknyelv megfelelő oktatása, szakmai kapcsolattartás fejlesztése, a lakosság megfelelő tájékoztatása azokról a lehetőségekről, amelyekkel élhet, valamint a régiók közötti tapasztalatcsere.

Results and applicability of the research

The aim of the research is to find out the possibilities, practice and problems of the use of language in the legal procedures of the states of the Carpathian-basin where over two and a half millions of Hungarian live as a minority.

First I examined the historical background of nowadays legal provisions. During the research of the act in force, I realised that the legal institutions based on act have their roots in the historical antecedents. All of these historical background should be open up if we are interested in understanding the norms that are presented as the results of the research.

After all these I examined the operating legal regulations concerning the linguistic rights of the minorities in the Carpathian-region: the main international documents and the domestic law.

The research covered the historical background of the procedure laws in force. This historical review aims to get us able to understand the role and place of these regulations in the examined law-systems in a historical context.

Further result of this comparative research is that, it brings such problems to light that are similar in all the regions that are inhabited by the Hungarian minority and have not been known yet. These difficulties are not (only) related to the legislation's criticism but the better practice of the given legal environment. Such problems are the development of the professional qualification, the appropriate education of the Hungarian legal terminology, the improvement of the professional affiliation, the proper informing of the members of the minority of the rights they have, and the change of experience between the regions.

b) A kutatási eredmények részletes leírása

A kisebbségek egyik legjellemzőbb vonása a nyelvük. Nem véletlen, hogy Francesco Capotorti híres kisebbség-definíciójában is az etnikai és vallási jegy mellett harmadiknak a nyelvet veszi. A kisebbségek meghatározása mellett az antidiszkriminációs tételek is egyik első helyen említik a nyelvet, mint speciális jegyet, amely megkülönböztetheti az embereket,

vagy állampolgárokat.

A kisebbségek életében a nyelvhasználat a legváltozatosabb területeket érinti az állami szervektől a magánéletig. Így például anyanyelvi kérdéseket vet fel a parlamenti képviselet, az egyesülési jog, az önkormányzatiság. Az oktatás az egyik legérzékenyebb terület, illetve ilyen még a média (sajtószabadság). Mindezekon túl az anyanyelvhasználatot lehet a magánszférában (lásd: kötetmi jog, öröklés, cégjog, szellemi alkotások joga, stb.) is szabályozni. Ha egy kisebbségi polgár megtanulta a nyelvét az iskolában, van nyelvén rádió és televízió (műsor), sőt kisebbségi nyelven tud szerződéseket kötni – még mindig csak a közösségen belüli elszigetelt jelenség a nyelvhasználat. Ezért olyan fontos, hogy egy állam adjon lehetőséget arra, hogy a kisebbség tagjai (individuais jogként) vagy maga a kisebbség (kollektív jogként) a hatóságok előtt való eljárásban is használhassa anyanyelvét.

A módszertanról. A Kárpát-medencei államok eljárásjogaiban rejlő nyelvhasználatot összehasonlító vizsgálat nem szűkülhet csupán a jogszabályok nyelvtani összevetésére. Az interneten illetve közjogi intézményeknél beszerezhető jogszabályok megismerése mellett a könyvtárakban és szakgyűjteményekben fellelhető irodalom jelentette a megfelelő háttér-bibliográfiát. A témakört érintő sajtóhíreket 1999 óta gyűjtöm, napi- és hetilapokból vegyesen, amelyek tovább szélesítették a szakirodalomból nyerhető ismereteket.

A munka során az alapvető háttér tanulmányok elkészítése és a Magyarországon fellelhető irodalmak áttanulmányozását követően tanulmányútra indultam, hogy a jogalkalmazás mindennapi gyakorlatát ismerő jogászokkal találkozzam. 2005. május 14. és 2005. augusztus 15-e között megtett mintegy 5000 kilométer során célom volt, hogy a megismert jogszabályokat összevessem a tényleges gyakorlattal. Beszélgető partnereim elsősorban gyakorló jogászok: bírák, ügyészek, ügyvédek, jegyzők, főtanácsadók, jogtanácsosok voltak. Igyekeztem az eljárási szintek szerint is megkeresni alanyokat: helyi és megyei szinten egyaránt. Fontos szempont volt, hogy a tömbben és a szórványban élő magyar nemzeti közösséget érintő gyakorlatot is feltérképezzem. Ezt a különböző földrajzi területeken dolgozó jogászok megkeresésével szándékoztam elérni.

A határon túli beszélgetések során korábbi elképzeléseimet messze meghaladóan vált nyilvánvalóvá számomra a hatályos szabályozás és a tényleges gyakorlat közötti különbség. Az egyes országokban élő nemzetiségek tisztában vannak saját helyzetükkel, azonban összehasonlító kutatások hiányában ezidáig még nem kerültek nyilvánosságra olyan problémák, amellyel minden, magyarok által lakott régió küzd és azok megoldása egységes fellépést igényel (lásd elsősorban a szaknyelv-ismeret problematikáját).

A hatályos eljárásjogi nyelvi szabályokat, valamint azok kialakulásához vezető történelmi utat összehasonlító módszerrel vizsgáltam.

A pályázati idő legutolsó szakaszában, amikor a kisebbségekkel kapcsolatos eljárásjogi kérdéseket végigvettem, látszólag kevésbé kapcsolódó témával: az ügyészséggel foglalkoztam. A fenti kutatás során az ügyészséggel kiemelkedően jó kapcsolatot alakítottam ki és így adódott a feladat, hogy a nem kevésbé aktuális kérdéskörrel: az ügyész környezetjogi eszköztáráról végezsek kutatást. Jelenleg ugyanis ez az egyetlen olyan közjogi intézmény amely maradéktalanul tudja érvényesíteni (adott esetben kikényszeríteni) a környezeti érdekeket. Különösen is nagy szükség van erre akkor, amikor napjainkban az illegális személtlerakástól a növekvő szennyezés-kibocsátáson át a tarvágásos falopásig a legkülönbözőbb környezet- és természetkárosító cselekmények jelennek meg.

c) Publikációk jegyzéke

A jelen szakmai zárójelentés II. pontjában részletezett publikációkon túlmenően a kutatónak az alábbi tudományos értekezései jelentek meg:

- Nyelvhasználat az eljárásjogokban – doktori értekezés, 2006.

A doktori értekezésben foglalt publikációs lista:

- *A Kárpát-medencei magyar autonómiák lehetősége az ezredfordulón I.* (Nemzetközi jogi elemzés). Magyar Kisebbség 2000/2. szám, Kolozsvár (Szerzőtárs: Juhász Albin)

- *A Kárpát-medencei magyar autonómiák lehetősége az ezredfordulón II.* (Alkotmányjogi elemzés). Magyar Kisebbség 2000/3. szám, Kolozsvár (Szerzőtárs: Juhász Albin)

- *A kisebbségvédelem realizálódása a nemzetközi szervezetekben.* Magyar Kisebbség 2002/1. szám, Kolozsvár (Szerzőtárs: Juhász Albin)

- *A nemzeti kisebbségek és anyaországuk kapcsolata.* Flachbarth emlékkönyv; szerk: Dr. Szabó Marcel (Budapest, 2003.)

- *Kisebbségpolitikai rendszerváltozás Magyarországon* - könyvbemutató. Magyar Kisebbség 2003/1. szám, Kolozsvár

- *Nyelvhasználati változások a délvideki magyarság történetében.* In honorem magistrorum Botos Gábor tiszteletére (Neolife, Budapest. 2005)

- *Nyelvi jogok - jogszabályok I.* (Az 1920-as csehszlovák nyelvtörvény és végrehajtási rendelete). Magyar Kisebbség 2004/3, Kolozsvár

- *Nyelvi jogok - jogszabályok II.* (Az első világháborút lezáró békeszerződések kisebbségi rendelkezései a Kárpát-medencében). Magyar Kisebbség 2005/1, Kolozsvár

- *A kisebbségi törvény és az anyanyelvhasználat* - hozzászólás a romániai kisebbségi törvénytervezet vitájához. Magyar Kisebbség 2005/1, Kolozsvár

- *Nyelvi jogok történeti áttekintése Romániában.* Romániai Jogtudományi Közlöny 2005. ősz

Ez idő szerint megjelenésre elfogadott és megjelenés alatt lévő írások:

- *A nyelvhasználati jog kiteljesedett formája: a kisebbségi autonómia.* A PPKE-JÁK Alkotmányjogi tanszékének tanulmánykötete 2006.

Páll Balázs kutatása (2004)

A Közjogi Államtudományi Kutatócsoport kutatómunkájában, mint hallgató vettem részt a 2004-es évben. Kutatási témámat a nem kormányzati irányítás alatti országos hatáskörű államigazgatási szervek képezték. A fontosabb megállapítások a következők voltak:

Ma az államigazgatási feladatok ellátását szolgáló szervek általában vagy a mindenkori Kormány, vagy pedig az Országgyűlés felügyelete, illetve irányítása alatt működnek.

A közigazgatás szervezetén belül egyértelműen külön csoportot alkotnak a minisztériumok, és a nem minisztériumi formában működő központi államigazgatási szervek, s ez utóbbin belül helyezkednek el az országos hatáskörű szervek, a központi hivatalok, a minisztériumi hivatalok és a vizsgált speciális jogállású szervek.

Közös ismérve e speciális jogállású szerveknek, hogy nem tartoznak a kormányzati hierarchiába, s mivel államigazgatási feladatot látnak el, közhatalmi jogosítványokkal is bírnak, továbbá az állami költségvetés részei, jogi személyiséggel rendelkeznek, és hatósági eljárásaik során az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvényt alkalmazzák. (2004 végén hatályba lépett a Ket.)

E szervek a közbiztonsági rendszerváltás után kialakult új kihívásokhoz igazodva, így például az Európai Unióhoz való csatlakozásra tekintettel kezdhették meg működésüket.

A kutatás során tett következtetés értelmében e nem kormányzati irányítás alatt működő államigazgatási szervek létszáma elvileg emelkedhet, de a hangsúly nem a kormányfüggetlenségen van, hanem azon, hogy az ellátandó állami feladatokat milyen szervezeti formában lehet a modern kornak a közigazgatással szemben támasztott igényeit figyelembe véve a leghatékonyabban megvalósítani.

A 2005. és 2006. évben a kutatócsoport publikációs kötetei szerkesztését végeztem:

A Közjogi Államtudományi Kutatócsoport Publikációi I.-II. kötet (Rejtjel Kiadó, Budapest 2006)

A Közjogi Államtudományi Kutatócsoport Publikációi III. kötet (Szent István Társulat, Budapest, 2007)

A III. kötetben, mint hallgató lehetőséget kaptam „Egy vélemény az egyházak közéleti szerepvállalásának két modelljéről a (világnézetileg) semleges államban” című tanulmányom publikálására.

Dr. Pintér Edit kutatása

a) A kutatás célja, eredménye és hasznosíthatósága

Az OTKA keretében végzett kutatás igazodott a doktori kutatási témámhoz, amelynek célja, hogy a határon átnyúló együttműködést (elsősorban eurorégiókat) jogi szempontok szerint vizsgáljam, különös tekintettel az osztrák-magyar határrégió, és az együttműködés szervezetrendszerének vizsgálatára. A kutatás elsősorban azt kívánta feltárni, hogy milyen törekvések mutatkoztak a határ két oldalán együttműködő partnerek részéről egy határon átnyúló, hosszú távon működőképes és jogilag is jól szabályozott struktúra létrehozására.

A kutatási program eredményeként egy összefoglaló tanulmányt jelentettem meg a határmenti együttműködés jogi szabályozásának fejlődéséről, és az egységes jogi modellben működő határmenti együttműködés jellemzőiről (*tanulmány: Pintér, E. (2007) A határmenti együttműködés jogi szabályozásának fejlődése, avagy az egységes jogi modell kialakításának folyamata. – Páll Balázs (szerk.). Közjogi Államtudományi Kutatócsoport Publikációi (III. kötet). Szent István Társulat, Budapest.*).

A tudományos értekezés fő vonalaiban mutatja be és értékeli a határon átnyúló együttműködés jogi szabályozásának területén született új eredményeket.

A kutatás különösen azért időszerű, mert a határon átnyúló kapcsolatok tudományos szintű vizsgálata az utóbbi 10-15 évben Európa-szerte központi témává vált, hiszen a globalizálódó világban a regionális együttműködések teszik lehetővé a gazdasági, társadalmi szervezetek, közintézmények, civil szerveződések és a magánszemélyek közti intézményes kapcsolatteremtést, egy integrált, közös alapokon nyugvó élettér megteremtését.

A jogi fejlődést bemutató és elemző munka a korábbi kutatásokhoz, tudományos elemzésekhez képest új megvilágításba helyezi a határon átnyúló együttműködések fontosságát, az egységes jogi modellben működő határmenti kooperációk szerepét, amely kétségtelenül hasznos értekezés kutatók, szakmabeliek, de elsősorban az együttműködő partnerek számára. A határon átnyúló együttműködések lehetőséget teremtenek arra, hogy a kormányzati politikától elrugaszkodva, a saját elképzelések és erőforrások mentén kerüljön sor közösségi kapcsolatok, magyar-magyar együttműködések kialakítására.

The aim, results and the applicability of the research

The research performed in the scope of OTKA (National Scientific Research Program) has adjusted to the doctoral research theme, of which aim was to study the cross-border cooperation (first of all the euroregions) from the legal point of view, with respect particularly to the study of Austro-Hungarian border-region and the organization of this cooperation. First of all the research would like to explore to the ambitions of the cooperative partners on the both sides of border to establish a cross-border structure which is well-operating for a long time and well-regulated by law.

As a result of the research program I published a general study on the development of legal regulation of cross-border cooperation and on typics of cross-border cooperation operating in unified legal model (*study: Pintér, E. (2007) The development of the legal regulation of cross-border cooperation, or else the forming process of the unified legal model. – Páll Balázs (ed.)*

Publications of Research Team in the field of Administrative Law and Public affairs (Volume No. 3). Szent István Társulat, Budapest.

The scientific study in main outlines presents and evaluates the new results in the field of legal regulation of cross-border cooperation.

The research is very much on the agenda because the scientific research of cross-border connections has been converted into central theme all over Europe in the last 10-15 years, because in the globalized world the cross-border cooperations make possible to establish institutional connections between economical, social organizations, public institutions, civilian organizations and individuals, and to establish an integrated life-sphere based on common basis.

The research work which presented and analyzed the legal development, appointed in new lighting the importance of cross-border cooperations and the role of cross-border cooperations operated in unified legal model, compared with the former researches and scientific studies. These achievements are certainly useful for reserachers, professions, and first of all for the cooperative partners. The cross-border cooperations make possible to form communal relations and Hungarian-Hungarian cooperations, separately from the policy of the government and along own conceptions and resources.

b) A kutatási eredmények részletes leírása

A kutatás elméleti vonatkozásokban a határon átnyúló együttműködést segítő jogi eszközök és a témában született nemzetközi egyezmények, megállapodások vizsgálatára fókuszált, és különösen az osztrák-magyar határon átnyúló struktúra szervezeti felépítését, működését, funkcióját, a nyugati mintákhoz való igazodását kutatta.

Kutatási témám a téma intenzíven fejlődő jellege miatt a társadalomtudományok több területét érintette. A kutatásban elsősorban a jogi megközelítés hangsúlyos, de a téma átfogó, részletes feltárása szükségessé teszi a történeti, gazdasági, szociológiai vonatkozások vizsgálatát is; szükséges tehát az interdiszciplináris megközelítés.

A témafeldolgozás során áttekintettem a határon átnyúló regionális fejlődés történetét. Az Európai Unióban már az 1950-es évektől kezdődően, gyakorlatilag az integrációval párhuzamosan jelentek meg az eurorégiós együttműködések, amelyek az 1960-as, 1970-es évekre egyre elfogadottabbá, majd meghatározókká váltak. Jelenleg a fő európai prioritásokat képezik. Az osztrák-magyar kapcsolatok viszonylatában a téma elemzése, az integrált határmenti együttműködés értékelése a rendszerváltást követő időszakra korlátozódik.

A kutatás rámutatott arra, hogy az euroregionális szerveződések nagyon is gyakorlati motivációk alapján a decentralizáció és a szubszidiaritás alapelvét szem előtt tartva törekedtek hatékonyan képviselni a helyi érdekeket, és a megfelelő hatásköröket és struktúrákat kialakítani az együttműködések és a forrásfelhasználások terén.

Az eurorégiók létrehozását követően felismerték azt, hogy a helyi érdekek képviseletéhez, hosszútávú közös projektek, és önálló koncepciók megfogalmazásához, megvalósításához elengedhetetlenül szükség van a jogi környezet megalkotására, amely a helyi (regionális) hatóságoknak, önkormányzatoknak a korábbinál nagyobb, jogilag szabályozott megfelelő hatáskört, mozgásteret biztosít, ezzel segítve a helyi érdekek hatékony érvényre jutását.

A kutatás során különösen az osztrák-magyar határon átnyúló együttműködés, elsősorban a West/Nyugat-Pannon Eurégió szerepkörének, felépítésének, jogi aspektusainak bemutatásával, elemzésével foglalkoztam. A témakör részletes, átfogó, elméletileg is megalapozott vizsgálatához szükséges volt, hogy az Európai Unión belüli tagországok határon átnyúló együttműködésének kialakult jogi formáit, intézményrendszerét is vizsgáljam és összehasonlítsam az osztrák-magyar eurégiós szerveződéssel. A West/Nyugat-Pannon Eurégió nagymértékben hasonlít a nyugati eurorégiókhoz, és éveken keresztül mintaként szolgált a többi magyar részvételű határmenti együttműködés számára.

A kutatás rámutatott arra, hogy az 1960-es évektől kezdődően kialakult határon átnyúló együttműködések különböző jogi formákban működtek. Mivel nem voltak meg az együttműködéshez szükséges jogi alapok, az együttműködő felek híján voltak a megfelelő eszközöknek, hogy egy határon átnyúló megfelelő együttműködést alakítsanak ki és működtessenek.

Időközben létrehozták azokat a jogi keretszabályokat, amelyek támpontot jelentettek az együttműködő felek számára. A jogi iránymutatások, keretszabályozások alapján születtek jó és rossz modellek, sőt jogi szemszögből nézve meglehetősen kifogásolható megoldások is.

Kezdetben az együttműködő partnereknek az volt a céljuk és jogos igényük, hogy minimális támpontokkal hozzanak létre határon átnyúló együttműködések. Ehhez természetesen jól kellett ismerni az érintett országok jogrendszerét, közigazgatási szabályozását. Ez nehézkessé tette az együttműködések kialakítását, működtetését.

Később újabb és újabb jogi modelleket kellett kialakítani, és a meglévő, egységesedő iránymutatások mentén igyekeztek minél hatékonyabb kapcsolatokat létrehozni.

A határon átnyúló együttműködések jogi szabályozása több évtizedes fejlődésen ment keresztül, és csak napjainkra jutott el odáig, hogy a korábbi jogi szabályozás segítségével hívásával, mintegy összegzésként közösségi (uniós) szinten is megalkották azt az egységes keretszabályozást, amely a határ két oldalán lévő államok, közigazgatási szervek, önkormányzatok, non-profit szervezetek és más hasonló szervek hosszú távú, jogi alapokra helyezett együttműködését teszi lehetővé.

2006. áprilisában az Európai Unió Parlamentje és Tanácsa elfogadta az európai területi együttműködési csoportosulás létrehozásáról (EGTC) szóló uniós rendeletet.

Az európai területi együttműködési csoportosulás bevezetésével először került sor a regionális együttműködések egységes jogi szabályozására, amely új lehetőségeket nyit a területi együttműködések megerősítésében. Az EGTC célja a határon átnyúló együttműködések egyszerűsítése, a közös intézkedések megkönnyítése, az eljárások ésszerűsítése, és a működési költségek csökkentése.

Korábban nem volt összehasonlítható struktúrája a határon átnyúló együttműködéseknek. A közösségi szintű modell jó alapot ad az egységes megítélés, az összehasonlíthatóság és a közös elszámolás szempontjából. Az EGTC-nek a gazdasági folyamatokba való bekapcsolódása is minden bizonnyal könnyebb lesz, mert az uniós támogatásokat azonos szervezetrendszerben tudják majd felhasználni.

A regionális jogi fejlődés útján nagy előrelépést jelent az európai területi együttműködési csoportosulás bevezetése, mert az egységes jogi szabályozás megvalósításával lehetőséget kínáltak egy összehangolt területi fejlődésre, az európai gazdasági és társadalmi kohézió megerősítésére. Ez az egységes jogi szabályozás szerte Európában alkalmazható lesz, és a határon átnyúló kooperációk népszerűsége, fontossága tovább növekszik.

A több évtizedes folyamat elvezetett oda, hogy kialakultak az együttműködés alapvető standardjai, szabályozórendszerei, amely mentén hatékony együttműködés létrehozására van lehetőség. Ennek létező formáit tekintetem át és értékeltem.

Ugyanakkor a kutatás arra is rávilágított, hogy a regionális jogi fejlődés korántsem zárult le, és egyre nagyobb az igény közös határon átnyúló struktúrák létrehozására, áthidalva a különböző jogi és közigazgatási rendszerekből eredő problémákat. Az európai területi együttműködési csoportosulásról szóló rendelet a közösségi szintű jogegységesítés kiváló példája.

A friss szabályozás a jövőben számos pontosítást és továbbfejlesztést igényel majd, és több ponton felvet nemzeti jogharmonizációs kérdéseket.

Az egységesített modellben működő határon átnyúló együttműködés alkalmas arra, hogy építő, stratégiai eleme legyen egy magasabb struktúra, az európai kohézió megerősítésének. A kutatás rámutatott arra, hogy a közös alapokon nyugvó határon átnyúló együttműködési forma létrehozását széles körben szükséges támogatni, hogy az Európai Unió a regionális modell mentén hatékonyan működtethető legyen.

2005. áprilisában részt vettem az MTA Regionális Kutatások Központja (NYUTI, Győr) által szervezett Ausztria-Magyarország Phare CBC tanulmányúton, amely az osztrák-magyar határmenti kapcsolatok gyakorlati oldalát kívánta bemutatni. 2006. júniusában Ausztriában részt vettem a határmenti együttműködésekkel foglalkozó európai tematikus szemináriumon (Európai Tematikus Szeminárium – CrossOver: Felnőttképzés az Európai Határregióban. Modellek – Tapasztalatok - Perspektívák).

c) Problémák, akadályok a kutatási munka során

A határon átnyúló együttműködések témaköre ma is a folyamatos fejlődés, részben még a kialakulás stádiumában van. A jogi szabályozás rendszere az elmúlt években sokat fejlődött, de a mai napig felmerülnek alapvető kérdések, problémák. A kutatási téma ezért klasszikus értelemben csak részlegesen könyvtározható, mert a témához kapcsolódóan szakirodalom még alig áll rendelkezésre. Ezért a kutatás során fokozottan szükséges a téma napi szintű és szélesebb körben beágyazott, más szakterületeket is érintő követése.

A határon átnyúló együttműködések elsősorban jogi oldalról vizsgáltam, ami a kutatási terület még szűkebb metszetét jelenti, és szinte alig található olyan publikáció, amely az együttműködéseknek kifejezetten a jogi oldalával, szervezetrendszeri felépítésével foglalkozna. Ez maga után vonja, hogy nem alakult még ki a téma hazai és részben nemzetközi egységes szemlélete és terminológiája.

A kutatást nehezítette, hogy a meglévő szakirodalom sem egységesen definiált fogalmakkal dolgozik. Példa erre az euróregiók fogalom-meghatározása. A szerzők több nézőpontból

igyekeznek megközelíteni, konkretizálni az eurorégió fogalmát, de a mai napig nincs egységes definíciója az eurorégióknak.

A kutatástól nem elválasztható magának a régióknak, mint közigazgatási szintnek a fogalom-meghatározása sem. Elegendő csak a hazai jogi szabályozást említeni, amelyben ugyancsak nem létezik egységes régió-fogalom. A régiót, mint a magyar közigazgatási rendszerben meghatározó új (még kialakulóban lévő) közigazgatási szintet a magyar Alkotmány sem tartalmazza.

Az európai területi együttműködési csoportosulás, amelynek elemzése a kutatás fontos részét képezte, csak 2007. augusztus 1-től alapítható a tagállamokban. Ezenlőre tehát nincs tapasztalat arra nézve, hogy az újonnan megalkotott jogi szabályozás miként fog érvényesülni a határok mentén, és ez az egységes jogi keret mennyire megfelelő távlatokat, lehetőségeket nyit a határon átnyúló együttműködésekben. Az európai területi együttműködési csoportosulás szabályozásának bemutatása során kizárólag a jogszabályszövegre és az esetlegesen a jogalkotás során kiadott javaslatokra, tervezetekre tudtam alapozni, mert szakirodalma ennek a témának jelenleg nincs.

A nehézségek ugyanakkor komoly kihívásokat is jelentenek. A témakör kidolgozatlansága/folyamatos változása, fejlődése következtében lehetőségem nyílik új szemléletmód megalapozására és összefüggések feltárására, egyfajta rendszerezésre is. A kutatás során céлом az volt, hogy a bemutatott eredmények mind az elméleti, mind a gyakorlati szakemberek számára jól hasznosíthatók legyenek.

d) Publikációk jegyzéke

A jelen szakmai zárójelentés II. pontjában részletezett publikációkon túlmenően a kutatónak az alábbi tudományos publikációi jelentek meg:

Folyóiratcikk:

Pintér, E. (2005) Jogi esettanulmány a West/Nyugat Pannónia Eurégióra. – *Collega*. (IX. évfolyam), 2. szám, 231-234.o.

Pintér, E. (2007) Egységes jogi modell szerint épülő határon átnyúló együttműködés, mint az európai kohézió stratégiai eleme. - *Collega*. (X. évfolyam, 2-3. szám, 235-238 oldal.)

Gyűjteményes kötetben szereplő cikk:

Pintér, E. (2004) A regionalitás változó szerepköre. - *Fiatal Regionalisták IV. Országos Konferenciájának CD kiadványa*.

Pintér, E. (2004) Eurorégiók és határon átnyúló együttműködések – Jogi vonatkozások. – Baranyi Bertold, Buczkó Nándor, Simon Ákos, Szabó Krisztián (szerk.) *Parlamenti ösztöndíjasok 2003/2004*. Parlamenti Módszertani Iroda, Budapest. 235-255.o.

Pintér, E. (2005) Organisational Elements of the Cross-Border Cooperation – with the view of West-Pannonia Euregion. – Prof. Ing. Elena Strazovska, PhD (ed.) *8th International Science Conference EDAMBA University of Economics in Bratislava, Slovakia*. Cranium, Nové Zámky. 320-324.o.

Pintér, E. (2005) A határmenti együttműködések jogi fejlődése - *Határok és Eurorégiók Nemzetközi Konferencia Kiadványa (a kéziratot megjelenésre elfogadták, de a kötet még nem jelent meg)*.

Pintér, E. (2006) A régiók megjelenése a nemzetközi kapcsolatokban – avagy az állam és régió kapcsolatának új dimenziói. – Rechnitzer János (szerk.). *Széchenyi István Egyetem, Győr, MTDI Évkönyv 2005. Átalakulási folyamatok Közép-Európában*. Palatia Nyomda Kft., Győr. 347-355.o.

Pintér, E. (2006) Role of the cross-border cooperation following the exercise of the West/Nyugat-Pannon Euregion. – Dr. PhD Gulyás László és Baló Tünde (szerk.) *Európai Kihívások III. Tudományos konferencia*. Juhász Nyomda, Szeged. 233-237. o.

Pintér, E. (2006) Az európai regionális fejlődés, mint sajátos jogegységesítő folyamat. – Kristóf Tamás és Tóth Attiláné (szerk.). *Globális és hazai problémák tegnapról holnapig „30 év, és ami utána következik” VI. Magyar (Jubileumi) Jövőkutató Konferencia Konferenciakötete*. Arisztotelész Stúdió Bt., Budapest. 232-235.o.

Pintér, E. (*Kézirat elfogadva. Várható megjelenés: 2007*) Jogegységesítő folyamatok a határon átnyúló együttműködés jogi szabályozásában - *Fiatal Regionalisták V. Országos Konferenciájának Kiadványa. (szerkesztői adatokat, oldalszámot, pontos címet megjelenés előtt nem tudok megadni)*.

Dr. Wetzel Tamás kutatása

a) A kutatás célja

A kutatás célja alapvetően a hazai idegenrendészeti jog és a kapcsolódó joganyag bemutatása és elemzése volt, figyelemmel a szorosan kapcsolódó állampolgársági és menedékjogi törvényekre. Az idegenrendészeti eljárásokban nagyon fontos szerepe van a konkrét gyakorlatnak, amelyet próbáltam teljeskörűen bemutatni és ezen keresztül kritikát megfogalmazni a hatályos szabályozással kapcsolatban. A disszertációm az idegenrendészeti törvény szerkezete alapján ismerteti és elemzi a jogintézményeket, de mindezt történeti és elméleti alapvetésekkel egységes szerkezetbe foglalva.

A külföldiek tartózkodása-bevándorlása és integrációjuk ma majdnem minden fejlett országban kardinális kérdés, amely nagyon komoly társadalmi feszültségeket vet fel. A jelenlegi tendenciák miatt az idegenrendészeti szabályozáson múlik, hogy évtizedek múlva kik fognak lakni Európában, hazánkban és hogyan fog kinézni a jövő Európája. A nyugat-európai országok belpolitikájának ma már egyik fontosabb kérdése a bevándorlás és a jelentős számú bevándoroltnak a társadalomba történő integrálása. A többségi társadalom és a frissen bevándoroltak között óriási a demográfiai különbség, amely a problémák fokozódását vetíti előre. Szinte minden európai társadalomban markánsan jelen van a bevándorlás-ellenesség, és az utóbbi években részben ennek ellenhatásaként mind több teret nyernek a bevándoroltak között különböző szélsőséges terrorista szervezetek. Ma már egyre több országban merül fel, hogy a multikulturális társadalom mítosza megdőlt, gyakorlatilag párhuzamos társadalmak jöttek létre, amelyek kultúrája szögesen szemben áll egymással. Európa országainak

többségében negatívak a demográfiai mutatók, a társadalom előregedik, így mindenképpen szükség van a képzett és integrálható bevándorlókra a fejlődés fenntartásához. Ennek megfelelően a külföldi joganyagra tettem kitekintést és a nagyobb bevándorlási tapasztalatokkal rendelkező országokban jelenleg tapasztalható tendenciákat és problémákat is vizsgáltam. Magyarország, mint uniós tagállam ma már nemcsak tranzit-, hanem célország is, tehát fel kell használni más országok tapasztalatait, hogy elkerüljük azokat a hibákat, amelyeket a nyugat-európai országok elkövettek.

Objectives of the Research

The objective of the research was the presentation and analyses of the Hungarian immigration law, having regard to the closely adjunct nationality and refugee law. In immigration law the actual custom bulks large, which I tried to present utterly and criticize the operative regularization. My thesis presents and analyses law according to the frame of the statute, but integrated contexture with historical and theoretical introduction.

The residence and settlement of aliens and their integration are very important question in almost every advanced countries, which gives very serious social tension. Because of the actual tendencies it depends on immigration regularization that who will live in next decades in Europe, in Hungary and what will be the future Europe like. Immigration and social intigration of immigrants become one of the most important problem in the domestic politics of western countries. Between majority and immigrants is large difference in demographic tendencies, which shows the increase of problems. In almost every countries there are xenophobia significantly, and in last years extreme terrorist groups propagated among immigrants as counteraction. In increasingly more countries arise that the myth of multicultural society crashed, collateral societies came off, which cultures are against each other. In most European countries demographical statistics are negative, the societies become obsolescent, so absolutly necessary the immigration of educated and well-integrable people. Because of this I looked out for foreign immigration law and I analysed the problems and tendencies of more immigration-experienced countries. Hungary, as an EU country is not yet transitcountry but already targetcountry, so we have to use the experience of other countries in order to bypass the mistakes west-european countries made.

Nyilatkozat (Statement)

Hozzájárulok, hogy kutatási eredményeim hasznosításra kerüljenek. I allow that the outcome of my research can be utilized.

b) A kutatás eredményei

1. A források vizsgálata alapján leszögezhető, hogy az idegenrendészeti eljárás a közigazgatási jogon belül nem tartozott a kurrens témák közé, a téma feldolgozottsága csak részlegesnek mondható, amelyben szerepe volt a jogszabályok nagyon gyakori változtatásának is. Jellemző az idegenrendészet szakirodalmára, hogy szinte minden szerző csak a maga szakterületében ír publikációkat, az idegenrendészetet átfogóan elemző munka gyakorlatilag – egy-két, már elavult, a Rendőrszti Főiskolán kiadott művön kívül – nem létezik. A szerzők szemlélete alapján is legalább két-három csoportot lehet elkülöníteni, vannak, akik az engedélyügy (vízum, tartózkodási-, bevándorlási-letelepedési engedély) felől, mások a hatósági intézkedések, a kényszerintézkedések felől közelítik meg a kérdéseket, és vannak, akik határőrként megint más aspektusból látják az idegenrendészetet. A második

világháború előtt kifejezetten magas színvonalon volt a magyar idegenrendészet és ennek tudományos irodalma, a II. világháború után azonban szinte teljes csönd következett 1990-ig, hiszen nem voltak komolyabb népszerűségmozgások és a szakterület a diktatúra kémelhárításának volt alárendelve.

A dolgozat ezt az űrt töltötte ki, és reményeim szerint mind a tudományos feldolgozásban, mind az átfogó látásmódban jelentős előrehaladást fog hozni a szakterületen belül. Mondhatjuk, hogy a jogtudomány egy eddig elzárt területet hódított vissza. Remélem, hogy jelen munka elolvasása után nyilvánvaló, hogy mennyire fontos jogterület ez, és jelentősége mennyire fokozódik a XXI század Magyarországon, az Európai Unióban, és az egész világon.

2. A disszertáció több mint 20 oldalt szentel a hazai idegenrendészeti jog fejlődésének, amely döntő részben új kutatási eredményeken alapul. Ez a rész átfogóan és részletesen foglalkozik az elmúlt száz év jogtörténetével, megvilágítva az évszázad politikai-gazdasági háttérét. Ez alapján a történeti rész alapján lehet megérteni a jelenlegi idegenrendészeti szabályozást a legmegfelelőbbben, ugyanakkor a korábbi idegenrendészeti jogban vannak olyan intézmények és szabályozási modellek, amelyek bevezetése mindenképpen hasznos lehet.

3. Az idegenrendészeti eljárással kapcsolatos fogalmak sajnálatos módon kevésbé tisztázottak és ismertek, gyakran eltér a jogi és a köznapi fogalmak tartalma. Kijelenthető, hogy a közvélemény általában nincsen tisztában a külföldiek Magyarországon elnyerhető státuszaival és az ezekhez kapcsolódó jogokkal, de ez gyakran igaz jogászokra is. Jellemző a tisztázatlan terminológia, amely hatással van még az idegenrendészeti szabályozásra is. Kiemelten fontosnak tartottam, hogy ebben előrelépjünk, hiszen minden komoly tudományos munkának és jogalkotásnak ez az alapja.

4. A dolgozat próbálta minden aspektusból vizsgálni az eljárásokat, így 29 táblázat mutatja be az idegenrendészeti statisztikákat. Nagyon sok előítélet létezik a hazánkban tartózkodó külföldiekkel kapcsolatban, amely gyakran a tájékozatlanságból fakad. Remélem, hogy a közölt statisztikákkal jobban átláthatóvá tettem a jogszabályok szakaszai mögött lévő folyamatokat és végső soron magát a hazánkba beutazni és itt tartózkodni kívánó embert.

5. Minthogy a dolgozat az első összefoglaló mű ebben a szakterületben, remélem pezsgést indít meg a tudományos gondolkodásban, így további művek szülehetnek a részművekben felhasználva a dolgozat eredményeit. Remélem, hogy ezek a művek túlszárnyalják a dolgozatomat, és komoly irodalma alakul ki az idegenrendészeti jognak.

6. A dolgozat leíró részeiben sok kritika lett megfogalmazva a jelenlegi szabályozással és gyakorlattal kapcsolatban. Az idegenrendészeti szabályozás átfogó felülvizsgálatát véleményem szerint 2006-ban mindenképpen meg kell kezdeni, és egy jól átgondolt, hosszabb ideig hatályban lévő, kiszámítható törvényt és rendeletet kell megalkotni. Ebben a munkában segítség lehet a megfogalmazott kritika és a dolgozatban felhozott külföldi megoldások megfelelő átvétele. Jellemzően az idegenrendészeti szabályok nagyon hasonlóak a világ országaiban, könnyen összehasonlíthatóak, amelyre vonatkozó kutatás reményeim szerint egy későbbi műben manifesztálódhat. Nyilvánvalóan az idegenrendészeti jog soha sem fog statikussá válni, az uniós jog is folyamatosan bővül ebben a témában, de egyfajta állandó irányvonal mindenképpen szükséges.

7. Fontos lenne mindenekelőtt egy koherens nemzetstratégia és erre épülő migrációs stratégia megalkotása, hisz ahogy Seneca mondta: „Ha nem tudjuk melyik kikötőbe tartunk, nem lehet kedvező széljárásunk sem.” A magyar társadalom számára egyértelmű, hogy nem akarunk bevándorlási célország lenni, szerencsésebb helyzetben vagyunk, mint a nyugat-európai országok ebből a szempontból, hisz már tanulhatunk az ottani problémákból. Ezekben az országokban is óriási társadalmi konfliktusok után a liberális bevándorláspolitikai szigorítása történt meg. Nyilvánvaló, hogy a nem magyar etnikumú bevándorlásnak kis mértékűnek, ellenőrzöttnek kell lennie, minden bizonnyal komoly ellentéteket idézne elő újabb etnikumok tömeges megjelenése hazánkban.

Jelenleg a születések száma messze alulmúlja a halálozások számát hazánkban, 2004-ben 132 492 halálesetre mindössze 95 137 élveszületés esett. A népességfogyás más európai országokra is jellemző és ezzel együtt a társadalmak elöregedése is. Hazánkban hosszabb ideje, már az 1980-as évek eleje óta tartanak ezek a negatív tendenciák, amelyek komolyan aláássák az ország versenyképességét. A foglalkoztatottak aránya már jelenleg is meglehetősen alacsony az európai összehasonlítások szerint, a társadalom elöregedése mind komolyabb problémát fog okozni. A jelenlegi folyamatok alapján gyorsuló rosszabbodás prognosztizálható, hisz a születések jelentős része is improduktív rétegeknél fordul elő, így a demográfiai helyzet lesz hazánk elsősorú problémája az elkövetkező évtizedekben. Mindenképpen sürgős és radikális beavatkozás szükséges, amely növeli a születések számát, de a demográfia megfigyelései szerint a negatív tendenciák megfordítása nagyon időigényes. A népességfogyásra adandó lehetséges válasz a bevándorlás elősegítése, és ebből a forrásból történő pótlása a magyar népességnek, ahogy a XVIII. században is történt a törökök által elpusztított területek újranépesítésekor.

A disszertáció segítséget nyújthat a nemzetstratégia és ezen belül a koherens migrációs stratégia megalkotásához, amely hosszabb távon meghatározza hazánk sorsát és reményeink szerint ennek segítségével Magyarország a lehető legjobban tud válaszolni a jövő kihívásaira.

8. A kutatás során önálló kutatási eredményként jelentkező tézisek egy része további tudományos kutatáshoz nyújthat segítséget, azonban az idegenrendészeti jog gyakorlati jellegénél fogva az azt érintő területen tevékenykedő személyek és intézmények számára is nagymértékben hasznosíthatók. Emellett remélhetően a területet megismerni kívánó ügyvédek és egyszerű állampolgárok számára is fontos útmutatást jelenthet. Az értekezésnek a jogi képzésbe való bevezetése ennek az eddig kevésbé preferált joganyagnak a hatékonyabb oktatását is elősegíthetné, és alkalmas az idegenrendészetben dolgozók képzésére-továbbképzésére is.

c) Publikációk jegyzéke

A jelen szakmai zárójelentés II. pontjában részletezett publikációkon túlmenően a kutatónak az alábbi tudományos publikációi jelentek meg:

- Az idegenrendészeti eljárás története, In.: Doktori iskola, Prelegálások III., Budapest, Szent István Társulat, 2004.
- Letelepítés vagy bevándorlás?, Közgazdasági Fórum, 2004/III., Kolozsvár.
- Az idegenrendészet jövője, In.: Magyar Rendészet, 2004/4., Budapest.

- II. Az OTKA támogatásával több tudományos kiadvány jelent meg, amelyben a kutatókon kívül tehetséges demonstrátorok, hallgatók, doktoranduszok és fiatal oktatók jelentettek meg tudományos cikkeket. A kiadványokat időrendi sorrendben, az alábbiakban részletezzük. Az OTKA kutatásban részt vevő kutatók tudományos közleményeit az OTKA honlapján, a közleményjegyzékben is feltüntetjük:

1./ A Közjogi Államtudományi Kutatócsoport Publikációi I. kötet

- Kiadó: Rejtjel Kiadó
- Felelős Kiadó: Farkas László
- Lektorálta: Prof. Dr. Kilényi Géza
- Szerk.: Páll Balázs
- ISBN 963 7255 25 7 ö
- ISBN 963 7255 26 5
- Kiadás helye, éve: Budapest, 2006
- magyar nyelvű
- A szerzők közül hallgató (demonstrátor) 1, doktorandusz 1, fiatal oktató 1.

Tanulmányok:

- A nyelvhasználati jog kiteljesedett formája: a kisebbségi autonómia (Dr. Gerencsér Balázs) 9-56.o.
- A regionalitás változó szerepköre (Dr. Pintér Edit) 57-70.o.
- Közigazgatási térszerkezet – kistérségek; the Area Structure of Public Administration – Sub regions (Dr. Pintér Edit) 71-81.o.
- Az élethez és emberi méltósághoz való jog a rendőrségi törvény tükrében (Szikinger Ágota) 83-119.o.

2./ A Közjogi Államtudományi Kutatócsoport Publikációi II. kötet

- Kiadó: Rejtjel Kiadó
- Felelős Kiadó: Farkas László
- Lektorálta: Prof. Dr. Kilényi Géza
- Szerk.: Páll Balázs
- ISBN 963 7255 25 7 ö
- ISBN 963 7255 27 3
- Kiadás helye, éve: Budapest, 2006
- magyar nyelvű
- A szerzők közül doktorandusz 1, fiatal oktató 1.

Tanulmányok:

- Múltbeli és aktuális kérdések az állami irányítás egyéb jogi eszközei körében (Dr. Szilvássy György Péter) 7-66.o.
- A letelepedés és bevándorlás hazai szabályozása (Dr. Wetzel Tamás) 67-106.o.
- Az európai Unió és az idegenerendészet (Dr. Wetzel Tamás) 107-160.o.

3./ **FORMATORI IURIS PUBLICI**

Studia in Honorem Geisae Kilényi Septuagenarii
Ünnepi Kötet Kilényi Géza Professzor Hetvenedik Születésnapjára

- Kiadja: Szent István Társulat (Az Apostoli Szentszék Könyvkiadója)
- Felelős Kiadó: Dr. Bándi Gyula dékán (PPKE JÁK) és Farkas Olivér igazgató
- ISBN 963 361 795 2
- Kiadás éve: 2006
- Nyomda: Százhalombattai EFO
- Több szerzős könyv – magyar nyelvű
- A szerzők közül doktorandusz 2, végzett hallgató 1, fiatal oktató 3.

Tanulmányok (nem kimerítő felsorolás):

- Összehasonlító kutatások jogfejlesztő céllal (Dr. Gerencsér Balázs) 125-140.o.
- Egy hatásköri vita margójára (Dr. Hajas Barnabás) 141-152.o.
- A középtávú pénzügyi terv szerepe az EU költségvetési rendszerében (Dr. Halász Zsolt) 153-160.o.
- Gondolatok a központi közigazgatás szponzorálásáról (Dr. Juhász Albin) 217-224.o.
- A határokon átnyúló európai együttműködési csoportosulás (Dr. Pintér Edit) 341-352.o.
- A letelepedés jogintézményének története és jövője (Dr. Wetzel Tamás) 581-596.o.

4./ **Flachbart-füzetek - Második kötet**

Tanulmányok a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának Flachbarth Ernő Kutatóműhelyéből

- Kiadja: PPKE-JÁK Flachbarth Ernő Kutatóműhely
- Felelős Kiadó: Dobozi Erika
- Szerk.: Dr. Gerencsér Balázs Szabolcs
- ISSN – 1787-4289
- Kiadás helye, éve: Budapest, 2006.
- Nyomda: Aula Kiadó Kft.
- magyar nyelvű
- A szerzők közül hallgató 3, doktorandusz 1.

Tanulmányok:

- Identitás a demokráciában (Demeter Gellért Zsolt) 7-42.o.
- A Kárpát-medencei magyar nemzetrészek támogatási rendszere a magyarországi közigazgatásban (Czibolya Gábor) 43-88.o.
- A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény gyakorlati megvalósulásának problémái a 2005-ben bekövetkezett törvénymódosítás tükrében (Molnár Irén) 89-164.o.
- A kisebbségek együttműködésének átértékelődése (Dr. Pintér Edit) 165-174.o.

5./ A Közjogi Államtudományi Kutatócsoport Publikációi III. kötet

- Kiadó: Szent István Társulat
- Felelős Kiadó: Dr. Rózsa Huba
- Lektorálta: Prof. Dr. Kilényi Géza
- Szerk.: Páll Balázs
- ISBN 963 361 888 2
- Kiadás helye, éve: Budapest, 2007
- magyar nyelvű
- A szerzők közül hallgató (demonstrátor) 4, doktorandusz 2, fiatal oktató 1.

Tanulmányok:

- Az ügyészség szerepe a környezetjogban, különös tekintettel a büntetőjogon kívüli tevékenységre (Dr. Gerencsér Balázs Szabolcs) 7-56.o.
- Szükségünk van-e új Alkotmányra? – Egy új Alkotmány koncepciója felé (Nagy Gusztáv) 57-100.o.
- Egy vélemény az egyházak közéleti szerepvállalásának két modelljéről a (világnézeti) semleges államban (Páll Balázs) 101-140.o.
- A határmenti együttműködés jogi szabályozásának fejlődése, avagy az egységes jogi modell kialakításának folyamata – Összegző tanulmány az OTKA Közjogi Államtudományi Kutatócsoport keretében végzett 2004-2006 közötti kutatás eredményeiről (Dr. Pintér Edit) 141-168.o.
- Gondolatok a polgári titkosszolgálatok közjogi helyzetéről (Sabjanics István) 169-220.o.
- Titkos eszközök és alkotmányos garanciák (Szikinger Ágota) 221-258.o.
- „Nekrológ” egy törvényjavaslathoz – az el nem fogadott új jogalkotási törvény javaslatának egyik fejezetéről (Dr. Szilvásy György Péter) 259-268.o.

Az egyes tanulmányok a szerzők fiatal korát és a tudományos kutatások terén ebből adódóan elvárható jártasságát figyelembe véve színvonalasak. A tanulmányok témaválasztása összhangban áll a pályázatban megjelölt céllal.

Budapest, 2007. február 19.

Prof. Kilényi Géza D. Sc.
Kutatásvezető